1874.

Harmadik évfolyam.

TORONTÁL.

VEGYESTARTALMU HETILAP.

22-ik szám.

Csötörtök, május 28-án.

Megjelen:
hetenkint egyszer, csötörtökön.

A szerkesztő lakása:
„Pestvárosánál“ 6-ik szám alatt.

Előfizetési föltételek:
Egész évre . . . . . 6 ft. | Félévre . . . . . 3 ft. | Negyed évre . . . 1 ft. 50 kr.

Hirdetések minden nyelven fölvétetnek a kiadó hivatalban. Kéretik az igtatási díjakat az igtatmányokkal együtt legfölebb **szerda reggeli 10 óráig** beküldeni, mivel azok különben tekintetbe nem vétethetnek.

Hirdetések díjai:
a háromhasábos petitsor első hirdetésnél 4 kr., többszörinél 3 kr. Kincstári illeték minden egyes beigtatásért 30 kr.

Kiadóhivatal:
Pleitz Fer. Pál könyvnyomdája Nagy-Becskereken, hová az előfizetési pénzek és igtatási díjak küldendők.

A kikinda—belgrádi vasutról.*)

Budapest, május 16-án.

Nagyon természetesnek tartom, ha a torontálmegyei közönség nyugtalansággal és aggodalommal fogadta azon hireket, melyek a temesvár—orsovai vasut engedélyezése iránti tárgyalások alkalmából a kikinda—belgrádi vasuti összeköttetésre vonatkozólag köztudomásra jutottak és melyek csakugyan részben igazak is. — Tény az, hogy a kamatbiztositék nélkül ajánlkozó államvaspálya-társulattal a kormány ezuttal nem bocsátkozik tárgyalásokba a Torontálmegyére nézve valóban életkérdést képező kikindai összeköttetés iránt s az egyezkedések csupán a temesvár—orsovai és mellesleg az arad—temesvári vonalokra nézve folytak; tény az is, hogy a kikinda—pancsovai vasutvonat engedélyezéséről szóló törvényjavaslat, melyet Tisza Lajos, volt közlekedési minister, az 1869—72-ki országgyülésnek 1872. évi május hóban a jelenlegi képviselőháznak pedig ismételve 1872. évi october hóban nyujtott be, s melyet a vasuti bizottság már úgy a mult, mint a mostani országgyülésen tárgyalt is — legközelebb — a temesvár-orsovai vasut engedély okmányának előterjesztésekor vissza fog vonatni.

De ezzel — meggyőződésem szerint — a kikinda—belgrádi vonal actái nincsenek véglegesen becsomózva és a lomtár pora alá temetve, mert egy életrevaló eszmét és az ország közszükségleteihez 7 millió egyenes és közvetett adóval járuló vidék legégetőbb létkérdését nem lehet indokolatlan féltékenykedésért, az elfogultság és ignorantia által támasztott alaptalan gyanusitásokért egyszerüen elölni.

Mennyire nevetséges azon erölködés, mely a kikinda—belgrádi és az úgynevezett pest—belgrádi vonalokat egymást kizáró ellentétességben iparkodik feltüntetni, mennyire alaptalan azon sok ráfogás, mely az államvaspálya-társulatot megyeellenes tendentiákkal, Magyarország lehető kifosztoztatásának szándékával vádolja (holott e pályával közvetlenül érintkező vidékek az ellenkezőről vannak saját tapasztalatuk után meggyőződve), mindezt bő alkalmam lesz kifejteni saját lapomban a „Középpárt“-ban, és örülni fogok, ha a „Torontál“ az általam elmondandókat kivonatban megismerteti olvasóival, de ezuttal e lapokban, melyeknek feladata inkább a helyi és megyei érdekek képviselete, legyen szabad csak azon állásról elmondanom néhány szót, melyet a torontáli országos képviselők e kérdéssel szemben politikai pártállás és nemzetiségi külömbség nélkül elfoglalnak.

A „Torontál“ legutolsó száma kilátásba helyezi, hogy ez iránt kérdés fog intéztetni az illetőkhez. Jelen megnyugtatással fog szolgálni, ha a felelet megelőzi a kérdést. A torontáli képviselők kétségkivül kötelességmulasztást követtek volna el, ha e fontos ügyben megbizóik sürgetését bevárják — annál inkább, mert itt a központon a tárgyalások folyamáról természet szerint sokkal inkább voltak tájékozva. Azonban mi, mint a megye választó kerületeinek országgyülési képviselői, e kérdésben már f. hó 10-én értekezletet tartottunk, melyen az ügyet minden oldalról megvitatván a teendők iránt megállapodtunk. Az értekezleten minden torontáli képviselő, ki akkoriban Pesten volt, politikai párt- és nemzetiségi külömbség nélkül megjelent és mindnyájan egyet értettünk az iránt, hogy tenni kell és pedig gyorsan és erélyesen.

Miután azonban feladatunk nem lehet kisebb-nagyobb mértékben hangzatos phrázisokkal port hinteni az érdeklettek szemébe, hanem a czél elérésére kell irányoznunk törekvésünket, meglehet, hogy a képviselőházban való fellépésünk még pár hétig — (épen az ügy érdekében) késni fog, de el nem marad, és midőn a torontáli közönséget biztositjuk, hogy résen állunk, egyszersmind jogosan véljük hozzá azon kérést intézhetni, hogy a működésünkre legalkamasabb időpont megválasztását reánk bizza, kik leginkább vagyunk azon helyzetben, hogy a körülményekhez alkalmazhassuk eljárásunkat úgy a „miként“ mint a „mikorra“ nézve.

Önöknek otthon azonban szintén fontos és nagy tevékenységre tért nyitó munkálkodás jutott feladatul. Iparkodjanak kérvények, feliratok, a társtörvényhatóságokkal való érintkezések, hirlapi eszmecserék által előmozditani ügyünket, tekintélyes erkölcsi támogatással istápolni képviselőiknek a törvényhozás kebelében megkisérlendő eljárását. Én bennem megingathatlan a hit, hogy ily összevágó erélyes és vállvetett együttműködés mellett sikerülni fog Torontálmegye és a volt végvidék e fontos életkérdésnek szerencsés megoldását kivívni.

Huszár Imre.

*) Mi igen tisztelt barátunktól vártuk és meg is voltunk győződve, hogy megyénk érdekéért sorompóba lép, — s ezt várjuk a többiektől is! E megye lakossága, hogy e vasut miatt izgatottságban él, azon csodálkozni nem lehet, mert ez megyénkre nézve életkérdés; — s el is várjuk a magas kormánytól, hogy e kérdést részünkre kedvezően fogja megoldani. (Szerk.)

APRÓSÁGOK.

A „Délmagyarországi történelmi és régészeti társulat“ közgyülése alkalmával e szavak atintézte hozzám egy éltes asszonyság:

— Mit gondol szerkesztő úr, elfogadna engem a társulat?

— A muzeum számára minden bizonnyal nagysám!

* * *

Egy biztositó társaság ügynöke következő hivatalos stylusban terjesztett be egy biztositási ajánlatot:

„Ide hajlitva veszi ön B. földbirtokost. Elől kő, hátul anyagi, szomszédai cseréppel, de ő maga még csak náddal van fedve. Kérem őt 2 perczenttel elfogadni, különben az Európának tisztán oda esik, mely már úgyis régen ólálkodik utána.“

* * *

— Én sohasem voltam állhatatlan — mondá egy könnyelmü nő, én mindig hü voltam a szerelemhez, de nem a szeretőmhöz.

* * *

— Tudod pajtás, hogy a szabóknak nálunk egészen jól megy dolguk?

— Lehetetlen! pedig szüntelen panaszolkodnak!

— Hát ugyan kérlek hogy ne, mikor e hónap elején a hernyók és a cserebogarak a hideg miatt mind téli kabátokat csináltattak.

* * *

(Gyermekjátékok.) Több hét-nyolcz éves gyermek, kiknek szülei a speculativ osztályhoz tartoznak, játékot akartak rendezni. A legidősbik, egy csinos leány, azt ajánlotta, hogy „bankosdit“ játszanak. E czélból kiosztotta a szerepeket, s az egyik kis fiunak azt mondá;

— Te mostan megszököl a kis pénztároddal, azalatt én ékszereimet tőkesitem; te pedig, — mondá a másiknak — te vagy az üzlettárs és golyót lősz ostoba fejed elé.

Mindegyik gyermek számára talált foglalkozást, csak a legfiatalabbikról feledkezett meg; végre ez bátorságot vett magának és kérdezé:

— Nos, hát én mit csináljak?

— Te, — mondá megvetőleg — te sokkal ostobább vagy semhogy velünk játszhatnál . . . De mégis! te részvényes lássz!

Ezek is még sokra vihetik.

* * *

(Nem szereti az audientiát.) A közelebbi pesti lóverseny alkalmával történt, hogy a parasztversenynél a második dijat Szücs Pista, 14 éves fiu nyerte. Ő Fölsége meghallván, hogy a kis sportsman még egészen gyermek, óhajtását nyilvánitá, hogy a kis nyerő eléje vezettessék. A második pályanyertes sportsman ment is egy darabig, hanem mikor a királynál meglátta a tábornokokat fénylő rendjeleikkel és magát a Fölséget, annyira elhagyta bátorsága, hogy csak a kedvező perczet leste a megiramodhatásra. A másik perczben már oly messzeségben száguldott, hogy pályadij mellett sem lett volna többé visszahozható. Ő Fölsége jóizüet nevetett a bátortalan vitézen.

* * *

A becskereki piaczon tegnap reggel ily párbeszédet hallottunk:

— Csodálatos, hogy ilyen hideg időben milyen meleg ez a tej, mondá X. asszonyság a tejárus kis leánynak.

— Az azért van kérem, mondá az ártatlan leányka, mert édes anyám hideg viz helyet, meleget töltött bele, hogy valahogy el ne romoljon vagy meg ne fagyjon.

A „Délmagyarországi történelmi és régészeti társulat“ nagy gyülése május 21-én.

Temesmegye köztiszteletben és szeretetben álló derék főispánja Ormós Zsigmond úr, ki egyszersmind tevékeny elnöke a „történelmi és régészeti társulat“-nak, pontban 10 órakor éljenzések között megnyitván az ülést, az alább közlött kitünő beszédet mondotta el.

Ezután Janky Károly derék titkárunk olvasta fel szellemdús jelentését a társulat mult évi mozzanatairól.

Pesty Frigyes és Varga Ferencz választmányi tagok felolvasott, s e czélra irott értekezéseik nagy tetszéssel fogadtatván, lelkesen megéljeneztettek.

Ezt az uj tagok megválasztása követte.

Délutáni 3 órakor volt a társas ebéd, melynél vagy 80 vendég volt jelen, hol az első felköszöntést Ormós Zsigmond, a társulat nagy tudományu tevékeny elnöke nyitotta meg azzal, hogy a felséges uralkodói párra emelte poharát, a nagy közönség dörgő éljenek között csatlakozott a főispán úr által elmondott s kivánt boldogsághoz. — Ezután Rácz Athanász és Rötth László urak emeltek poharat t. elnökünk egészségeért. — Varga Ferencz Temesvár városáért, a „Neue Temesvárer Zeitung“ és a „Torontál“ szerkesztőiért emelte poharát, Bessenyei Ferencz, Bonnaz Sándor Csanád egyházmegyei püspök úr Ő Nagyméltóságát, ki jótékonyságairól az egész hazában annyira ismeretes, emelte poharát, s egyuttal az idegen vendégek egészségére is ivott. — Marx Antal, Hertelendy József, torontálmegyei főispán és Dániel János, ugyane megye alispánjának egészségeért ivott, mint olyanokért, kik Torontálmegyét a régen várt béke és egyetértés korszakába fogják vezetni. — Végre meg kell emlitenünk t. collegánk Strasser Albert szellemdús felköszöntéseit, melyekkel a nagy közönséget egészen felvillanyozta. A társas ebédnek 6 órakor volt vége azért, hogy a programmot a szinházi működevelői előadás által befejezzék. A szinházi estélynél Dobó László barátunk szavalt el, egy általa készitett szellemdús prologot, mely kitünő mü, büszke lehet reá szerzője. Ugyancsak ő a „Nyolczadik pont“ czimü vigjátékban is megmutatta, hogy a kapott tapsokat meg is érdemelte.

A többi közreműködők is általános tetszésben részesültek.

Ormós Zsigmond főispán úr beszéde a „Délmagyarországi történelmi és régészeti társulat“ évgyülésén.

Mélyen tisztelt közgyülés!

„Concordia res parvae crescunt“ volt a jelszó, melyet ezelőtt két évvel, midőn társulatunk életbeléptetésének eszméje megfogamzott, tevékenységünk zászlójára feltűztünk.

Ezen jelszó alatt sorakoztunk, egyesültünk, és végre az 1872. évi szeptember 7-ki közgyülésünkben a „Délmagyarországi történelmi és régészeti társulat“ elnevezése alatt megalakultunk.

Elősorolni mindazt, a mit a mult évi közgyülésünk óta tettünk, a mit dolgoztunk és a mivel foglalkoztunk, feladataim közé nem tartozik; ezen tisztet társulatunk érdemes titkára teljesitendi, ki a tisztelt közgyülés előtt egész évi működésünkről beszámolni fog.

Annak fejtegetése továbbá, ha vajjon a „Délmagyarországi történelmi és régészeti társulat“ honunk ezen délkeleti részében és különösen városunkban megállapitani szükséges és időszerü volt-e? véleményem szerint feleslegessé vált. Ezen kérdés felett a résztvevők tömeges száma, az alapitó közgyülés egyhangu elkes elhatározása, tagjaink munkássága és a közönség részvéte, mely nemcsak a tagok folytonos jelentkezésével, hanem az alakulóban levő muzeum számára nagylelküen nyujtott adományaival is törekvéseinkre helyeslését kimondotta, véglegesen döntöttek.

Létezésünk jogosultsága ezek után kétségbevonhatlanul ki van hirdetve, és miután nevünk van, a korán tanitását követve, mondhatjuk: „Nevünk az égből jön és a sors prófétájává lőn.“

Igen mélyen tisztelt közgyülés, habozás nélkül kimondom, hogy nemzetünk müvelődési törekvéseiben mint jogosult tényező szerepelünk és jelenben csak tőlünk függ, kik az emlitett téren napszámosi gyenge munkára vállalkoztunk, hogy feladatunknak a lehetőségig megfeleljünk és a közönség várakozásait kielégitsük.

Mint jogosult tényezők, viszont becsületes fáradság és munka után követelhetjük, hogy a nagy közönség, egyesek úgy mint hatóságok megismerés, tettleges részvét és rokonszenv által a munkaösztönt és vállalkozási hajlamot társulatunk minden egyes jóakaratu tagjában növeljék és öregbitsék.

Hogy sikert arassunk, a közönség rokonszenves részvétének, valamint egyes polgárok támogatásának kiérdemlésére kell törekednünk, mert a jogosultság a létezést önmagában nem biztositja. Ezt a folytonos életjel és harcz a tevékenység terén teszi csak, mert helyesen állitja Heraclit: „hogy a dolgok örök folyamában a harcz alapitja meg a mindent összetartó harmoniát.“ Létezésünkért tehát nekünk is harczolnunk kell.

Midőn egyrészről örvendetes megnyugvással erősitem meg azon tényt, hogy a csatlakozók száma szaporodik, másrészről azon jelenség felemlitését sem mellőzhetem, hogy létező társaink némelyikénél a cselekménykedv hanyatlóban, a nagylobogásu láng alvófélben lenni látszik.

Ne ámitsuk magunkat, előbbeni barátaink közül némelyek meghidegültek. És bár miként fürkésszem okát ezen jelenségnek, ezt kimagyarázni nem birom. Ezen jelenség a hires zeneszerző, Rossini, párbeszédére emlékeztet, kitől barátja kérdezé, ha vajjon Beethovent ismerte-e? Ismertem — válaszolá Rossini, — csak hogy nem tudtuk egymást megérteni, mert először süket volt, másodszor pedig nem tudott olaszul. Mi érintett honfitársainkat hasonlólag ismerjük, de őket megérteni nem tudjuk.

Ezen jelenség daczára ne csüggedjünk és ne legyünk előitéletesek, mert fáradozásunk dija el nem marad és nemcsak uj barátokat nyerni, hanem a régieket megtartani sikerülni fog. Legyünk hasonlók Achilles lándzsájához, mely ha sebet ejtett, ezt önmaga legjobban gyógyitotta.

Fokozott mérvü rokonszenv biztositásra mindenekelőtt szükséges, hogy magunkba szállva, erőinkkel számot vessünk, a körben, melyben mozgunk, körültekintsünk, s azután egyesült erővel elháritani igyekezzük azon gátokat, melyek haladásunk és tetterőnk kifejtésének akadályait képezik.

A közöny, a bizalmatlanság társulatunk fennmaradása iránt, önerőnk kicsinylése és végre személyes ambitióink azon gátokat képezik, melyek társulatunkra legkártékonyabban hatnak, melyek ennek fejledező bimbóját elhervasztják mielőtt virágzását elérhettük volna.

A közöny, közéletünk minden ágazatában buján terjedő ezen káros jelenség, mely nem alkot, hanem ront, nem éltet, hanem lassu halállal öldököl, mely hideg arra, hogy életet adjon, és kevéssé meleg arra, hogy egyszerre leforázzon; a közöny, ha társulatunkba magát befészkeli, ennek lassu, de biztos halálát fogja okozni. —

Társulati működésünk akadályai közt a bizalmatlanságot ennek fennmaradása iránt második sorban emlitettem. Bizalom a szövetkezések és ezeken alapuló hasznos tevékenység bölcsője, polgári erény, mely a szövetkezést virágzóvá teszi, mig ennek ellenkezője, a bizalmatlanság, az életrevaló intézet sirját előkésziti.

Ha szabad kis dolgokat nagyokkal párhuzamba tenni, kérdezzük: mi lett volna a keresztény tanokból, ha ezen tanok isteni megalapitójának tanitványai, mesterük és saját erejük iránt bizalmatlanok lettek volna?

Bizalmatlanságunk, melyet a „Délmagyarországi történelmi és régészeti társulat“ fennállása iránt netán taplálunk, nem egyéb, mint elvonása és felmondása azon szellemi tőkének, melylyel a társulat munkásságának kifejtéséhez hozzájárulni vállalkoztunk; azon pénzbeli tőkék visszavételéhez hasonló, mely a betevők bizalmatlansága következtében nyerészkedő részvényes társulatunknak nagymérvü bukásait az ujabb időben okozá, mert a szellemi és anyagi tőke utóvégre befektetésre van szánva, melyet, ha többen egyesülve gyümölcsöztetnek, fényesb eredményre jutnak, mint ha egyesek vagy kevesen forgatnak.

Azt hinni, hogy a hasznos eszme melyet felkaroltunk, mely a korszellem szárnyain szétrepült, a kezdeményező életéhez van kötve, kinek letünte az eszme bomlását szüli, annyi, mint a részt fölibe helyezni az egésznek, mint egyetlen oszlopra támasztani a boltozatot, melyet csak oszlopsor képes fenntartani, szóval mint egyes ember szellemi erejét tulbecsülni. Voltak és vannak emberek, kik a közügyek körüli fáradozásaikban kitünnek, de pótolhatlant a világtörténelem nem mutathat fel.

Önerőnk kicsinylése hasonlóan nagy baj volna. Ha arra szövetkeztünk volna, hogy a

régészet terén egy Momsen, Lubbock és más hirneves kutatók által felállitott tanokat kiforgassuk, hogy az emberiség származására s a történelem előtti időszakokra nézve uj elméleteket állitsunk fel, vagy hogyha a történelemnek eddig fel nem fedezett terein barangolnánk, és törekvésünk a régészet terén szintúgy mint a történelmi szakban nem oda volna irányozva, hogy a felmerült jelenségeket az enyészettől megmentsük, hogy anyagot s adatot gyüjtsünk, melyekből mások épitsenek, hogy az ősöktől reánk átszármazott maradványok és ereklyék méltánylása által a kegyeletet őseink iránt növeljük: úgy a felszólalás, hogy a munkát, melyre vállalkoztunk, el nem birjuk, hogy az önerőnket túlhaladja, alapos volna; — de midőn csak ugyanazon téren mozgunk, melyen honunk más vidékei annyi életjelt adnak és midőn látjuk, hogy nálunknál számra és képzettségre nézve nem jelentékenyebb honfitársaink köre Kassán, Pozsonyban, Szabolcsban, Szombathelyen és másutt mily dicséretes eredményeket mutat fel, akkor önerőnk tehetlensége miatt lemondani a cselekvésről, s akaratunkban megcsüggedni, annyi volna, mint gyáván hátrálni oly ellenség előtt, melyet nem látunk és mely nem a valóságban, hanem csak beteges képzelgésünkben létezik.

Személyes ambitiók megsértése vagy kielégitetlenül hagyása végre már sok hasznos vállalat bomlását okozta, s a mi társulatunk szétmállását is eredményezhetné, ha köztünk gyökeret verni engednők.

Nem azon nemes ambitiót értem, mely maczedoniai Nagy Sándor szemeiből ennek ifju korában atyja II-ik Fülöp győzelmeinek hallására könyüket facsar ki azért, mivel atyja a dicsőség mezején mitsem fog számára fennhagyni, és mely arra törekszik, hogy embertársaink becsülését magunknak biztositsuk, hanem a hiúság szülöttjét, a nagyravágyást, ha úgy tetszik becskórságot kárhoztatom, mely a spartai Lysandart azért ösztönzé Athéne elsőségének legyőzésére, hogy zsarnokságát kiterjessze, s az emberiség javára tett működését Athenének meggátolja, és mely mások megismerésnek fokmérőjét nem a valódi érdem, hanem a rajongó képzelem árnyképei szerint fokozni s élvezni szeretné.

A becskórság valódi érdemmel nem párosul, hanem a hiuság szülöttje. A hiuságot pedig nem istápolni, táplálni, hanem mellőzni feladatunk, hogy köztünk a mételyt ne terjessze és zsenge társulatunk sirját ne okozza.

Elmondva az akadályokat, melyek társulatunk felvirágzását gátolni, majd pedig végkép megsemmisiteni képesek volnának, önként feltolja magát azon kérdés: Mit kell hát tennünk, hogy vezénylő zászlónkra magasan kitűzött czélunkat lehetőleg elérjük?

Erre a választ társulatunk elnevezése, mely a régészet és történelem terén való működést előnkbe szabja, határozottan megadja.

A régészet és történelem a működésre oly tágas tért nyit nekünk, hogyha akaratunk, számunk, és tehetségünk még egyszer oly nagy volna is, minőnek valóban mutatkozik, a tudományok ezen kiaknázhatlan kinceit ki nem merithetnők. A bölcs Hegel a történelemről állitja: nem lehet egyebet tanulni belőle, minthogy soha senki sem tanult belőle valamit. Ezen állitás a történelmi tér kimerithetlenségét erősiti.

A régészet, Lubbock szerint a geologia és történelem ezen nagyjelentőségü két tudomány közt, az egybekötő kapcsot képezi. A régészet a mult végtelenségeiben barangol, mig a történelem a hagyomány meséiben bölcsőjét találja; s a világ létezésének azon korszakai, melyek a történelmet megelőzik, sokkal hosszabbak mint azon korszak, melyet történelminek nevezünk.

Az archeologok ujabb felosztása szerint a történelem előtti idő a tisztulási vagy „paläolithicus“ korszak, midőn az ember a mammuth barlangmedve, szarvorru vagy bozontos rhinoczéros és más kiveszett állatokkal Európát közösen birtokolta. Ezután a sikált kő vagyis „neolithicus“ korszak következett, melyben kova vagy más kövekből fegyvernemüek és más eszközök hátramaradtak, de melyben az arany kivételével az ércz használata még ismeretlen volt. A bronz-korszakra, midőn a fegyverek és egyéb eszközök bronzból készültek, a vaskorszak állt be, melyben a vas a bronz-érczet kiszoritotta s ez utóbbit fegyverre, bárdra, fejszére vagy nyélre többé nem használták, hanem csak ékszerekre, vagy kardfogókra forditották. Végre mindezen előzmények után jön csak a történelmi korszak. (Vége következik.)

A nagy-szent-miklósi Fröbel gyermekkerti nőegylet 1874. évi május 20-ki közgyüléséről.

Chambal Ida elnöknek a közgyülést megnyitó üdvözlő és honleányi szivből fakadó beszédéből örömmel és teljes megelégedéssel győződött meg a jelenvolt érdeklő közönség, hogy az egylet, mely 1873. évi május 1-én nyilt meg, ma 17, à 50 ftos alapitó és 36 hat évi tartamra 6 ftos évdijas tagnak örvend, kik elvállalt nemes hivatásokból fáradozó kötelmöknek hiven meg is feleltek.

A zsenge intézet 43 gyermeknek ád alkalmat ez időszerüleg a kiképzésre, melyek közül három, mint szegényebb sorsu, ingyenes.

A kiképeztetés eredményét örvendetes előhaladottnak jelezte az elnöki beszéd, mennyiben ennek és mint minden szellemi gyarapitó intézetnek hazai körülményeink közt nem csekély kezdetleges nehézséget kellett legyőzni. Azonban, miként a jeles üdvözlő beszéd mondta: azon szülők, kik gyermekeiket gyermekkertünk jótéteményeiben részesiték, csak örömmel győződhedtek meg, máris mily előnyt, mily eredményt képes ez intézet a kisdedek testi és lelki fejlődésére gyakorolni, és csak szerencsésnek tarthatók oly szülők és gyermekek, kik az alapos kiképeztetéshez ily czélszerü alkalommal birnak uj intézetünkben. Azért becses lesz előttük örökké azon egyéniségek emléke, kik ily intézeteket kopár hazai nevelésünk terén terjeszteni vállalkoztak, kik a kicsinyek anyagi és szellemi kiképzéséhez a teljes utat egyengetni, a lelki tisztasághoz szolgáló épület felállitásához az anyagot gyüjteni megkisérték.

Mi az egylet vagyoni állapotát érdekli, ez is örvendetes jelenségét érezteti a correct kezelésnek; feloszlik pedig:

A bevétel:

1. Álló vagyon	850 ft. — kr.
2. Évdijas vagyon	216 „ — „
3. Kinnlevő alaptőke kamatja .	7 „ — „
4. Gyüjtés utján	66 „ — „
5. A nőegyleti bál	509 „ 34 „
6. Helyb. takarékpénzt. ajándéka	50 „ — „
7. Gyermekek havi dija . .	727 „ 10 „
	2425 ft. 44 kr.

Kiadás:

1. Felszerelvényre	239 ft. 59 kr.
2. Gyermek-kertésznő és segédre	682 „ 82 „
3. Házbérre	260 „ — „
4. Tüzifára	29 „ 25 „
5. Javitásokra	24 „ 12 „
Összesen .	1235 ft. 78 kr.
A helybeli takarékpénztárba elhelyezve	1050 ft. — kr.
Pénztári állomány	39 „ 60 „
	2425 ft. 44 kr.

Ez örvendetes eredményből meggyőződhet a közgyülés, meg az érdeklő közönség, hogy a nőegylet a súlyos évnek számba vételével az életképességet dicséretesen kiérdemelte, az egylet vagyonával híven és jól gazdálkodott, és hogy a kezdő álló tőkéjét 300 fttal gyarapitotta, ez a választmány, de mindenekfelett a tevékeny tisztviselőknek úgy szorgalmaúl mint szakismeretül és érdemül viheté be, kiknek egyetemesen a közszeretetü elnök az egylet nevében köszönetét és méltó elismerését fejezte ki.

Ezen éljennel és köztetszéssel fogadott elnöki jelentés után az intézet igazgatója emelt szót.

Azért gyültünk egybe — mond szónok — e parányi, de erős bástyáján kisdedeink erkölcsi és anyagi életének, hogy meghallgassuk közszeretetü elnökünk nagy eredményt tanusitó jelentését, de egyszersmint, hogy megüljük a nap és évfordulóját Fröbel gyermek kert[illegible]ek, mely az érdeklő közönség védelme és a tevékeny nőegylet szárnya alatt jött létre.

Ha visszagondolunk azon kezdetleges baljóslatra, kételyre és bizalmatlan fogadtatásra, melyet intézetünk megindulása előtt az elfogultak részéről találkozott, úgy be kell vallanunk, hogy e szép eszme csodás közreműködés mellett fogamzott meg; mondhatni meglepő eredménnyel vált az ige testté, mert hisz az eszmét a szent-miklósi legnemesebb szivek buzgó részvéte táplálta és vállvetve kifejtett erély emelte, testesitette meg azon bár szerény, de a szülemlési mostoha idő számba vétele mellett — teljesen kielégitő fokig, melyben az jelenleg áll.

Nem is lehet az másként, mert hol mivelt, buzgó hölgyek szövetkeznek nemes czélokra, ott a siker rendesen bekövetkezik; de midőn lelkes magyar hölgyek lépnek karöltve, megannyi védangyalokul egy magasztos eszme valósitására, ott — mint szerencsénk van tapasztalni — a legszebb siker kimaradhatlan.

Azért engedje meg a közgyülés, hogy a t. nőegylet választmánya nevében köszönetet mondjak mindazoknak, kik közreműködtek e kert megtestesülésének müvében, mely nem volt egyéb, mint testileg, erkölcsileg és szellemileg óvni meg kisdedeinket a veszélytől, és fejleszteni őket korán mindhárom irányban. A gyermekek ily megóvására mondta isteni megváltónk, „hogy ki egyet ezen kisdedek közül az én nevemben felfogad, engem fogad fel.“

Engedjék reménylenem, hogy e zsenge ültetvény, mely az első év alatt erőteljes talajba lett ültetve, s abban máris ép gyökeret vert, állandón virágozni, a gondos és munkás nőegylet kertészsége alatt terebély fává fejlődni is fog.

Azért te testi és lelki védelemnek rendelt ház, légy örök tanyája a szeretetnek, az emberi kebel e legnemesebb érzeményeinek. Lakozzék falaid között a kisdedek és óvóik számára állandó boldogság és megelégedés.

Legyenek a sugarak, melyek itt e kisdedek ártatlan keblében először fejlesztetnek, az oktatás, a nevelés és mivelődésnek messze világitó fényéhez hasonlók, legyenek azok kiolthatlan lánguak, miként a napnak éltető sugarai, mely napról napra, évről évre uj életet, uj erőt, uj szellemi és anyagi gazdagodást hozzon az alapitó, a pártoló, igen, az összes N.-Szt.-Miklós lakosságának, általok a hazának, a nemzetnek és az egész emberiségnek.

Ezen érdekkel és figyelemmel hallgatott beszéd után felkérve a közgyülés a lelépni indult tisztviselőség és elnököt jelen nagy buzgalom- s odaadassal vezetett hivataloknak további folytatására, mely kérésnek azok, a jelenvoltak közörömére hajolván, éljenzéssel erősitettek meg.

Miután a közgyülés több ügyeit elintézte, mely közül legérdekesebb az, hogy a gyermekek 2 ft. havi diját 1 ft. 50 krra leszállitá, ez a teljes megelégedés érzeményeinek kifejezése közt oszlott szét.

Vajha hazánk, vajha megyénk egyéb népesebb helységei is hasonló buzgalmat meritnének arra: miként kell és lehet egy hazafiasságtól sugalmazott elhatárzással, enerővel ily közhasznu és hézagot pótló intézetet létrehozni.

B. J.

Tanügyünk és az általános politika.

A legközelebb mult évtized második felétől mostanig alkotott reform-törvényeink keletkezési motivuma, szelleme, iránya, s az általuk elért vajmi csekély siker föltünően hasonlitanak II. József császár intézkedéseihez, ki eltekintve attól, miszerint talán a korabeli II. Katalin önkénytes uralkodása által fölmutatott fényes eredmény választván mintául — az alkotmányos formák iránt határozott ellenszenvvel viseltetett, tagadhatlanul magasröptü szellemmel birt, s reformintézkedéseit — egyéni fölfogása szerint népei boldogitására irányzott jó szándék vezérelte: alkotott müve azonban maradandó nem lehetett azért, mert a nélkülözhetlen logicai egymásutánt mellőzve, mindent a második lépésnél kezdett, s igy kormányrendszeréből a biztos kiindulási szempont hiányzott. — Ugyanezen fogyatkozás jellemzi törvényhozásunknak a belreformra vonatkozó ujabb alkotásait, minek oka abban keresendő, hogy nem vetve számot sajátszerü helyzetünkkel, s elódázva magunktól a „salus reipuclicae suprema lex“ szeghetlen elvét, a hivatottak törekvése legelső vonalban oda irányul, hogy fájdalom! nagyon is önállástalan, s lelketlen demagogok által járszallagon vezetve folyvást izgatott köznépünk pillanatnyi ujságvágya kielégittessék, a közállam-gépezet működését máris aggasztólag akadályoztató indolentiája legyeztessék, s culturképességével homlokegyenest ellentétes politikai joggyakorlatbani túlsúlya biztositittassék.

VII. Henrik angol király is azért nevelte a községeket, hogy a nagyokat gyöngitse; előtte Servius Tullius kiterjezstette a nép kiváltságait, hogy a senátust megalázza, de a nép ez által megszilajodván, úgy az egyik, *mint a* másik monarchiát fölforgatta. — Mentse Isten hazánkat a kellő korláton túl vitt democratismus ily következéseitől!

Nem akarom ezen lap tisztelt olvasó közönségét czélomtól némileg talán el is térő hosszas praemissákkal fárasztani, s fönt jelzett állitásom indokolásául törvényhozásunk mozzanatai közül csupán egy-két esetre hivatkozom.

Ilyen a parlamanti felelős kormány aegise alatt döczögő ujon szervezett autonom megye, jóformán hatáskör nélküli főispánnal; a kor igényei által hangosan követelt qualificatió fölött itélni nem képes, de többnyire szám szerinti

---

TÁRCZA.

St. Just lámpája.

Még nincs egy század, hogy Narbonneban, azon kápolna közepén, mely Bátor Fülöp sirjától jobbra van St. Just egyházában, pompás ezüst-lámpa égett. Ezen edényt egy a legfinomabb olaj táplálta, minőt az olajfa legszebb gyümölcse adhat. Gondviselése sem volt az egyházfi vagy ennek cselédei durva kezére bizva, egy fiatal lelkész bizaték meg rendesen tisztogatásával s neki kelle gondoskodni, hogy legtisztább fénnyel világitson. 1734-ben ellopaték e diszes lámpa, s azután gyertyával pótoltaték, melynek szinte szakadatlanul kelle égnie. De a gyertya nem tön hasonló kegyes benyomást a gyülekezetre, mint az ószerü lámpa s 1750 körül megszüntek gyertyát égetni helyette. Még él nehány agg apa, kik láták azon gyertyát égni s kik róla nekem beszéltek. A lámpa eredetéről következőt hallottam:

Február 12-én 1347, éjfélfelé, egy fiatal bajnok, alig tizenkilencz évü, négy harczfival megállapodék Marechi Lubiano, a gazdag lombardinak háza előtt, ki Narbonne városában telepedék le s ott jól kamatozó kereskedést üze. Leugráltak lovaikról, s midőn első kiáltásukra meg nem nyilt a kapú, épen készülőben voltak, azt betörni: ekkor csikorogva fordult meg a nehéz kulcs a zárában s a fegyveresek egy szüken világitott előcsarnokba nyomultak. Egy kis öreg ember, igen mindennapi arczulatu, kémlő nyugtalan tekintettel, mely a kalmároknál nem szokatlan, nyita nekik kaput. Most főképen mindnyájának arczát és kezeit látszék vizsgálóra venni. A mint a harczfiak az előcsarnokba nyomultak, egy fiatal lányka könnyü éji ruhában siete előre a bajnokhoz, s e szavakkal dölt nyakába: Végre, végre, Joëzem; ah régota várlak, már meszsziről hallám lovag- és teherhordó barmaid robaját.

De megrettenve vonult vissza a bajnoktól, mert páncéljának sima vasa jéghidegen érinté meg virágzó arczait. Hosszan nézé meg az idegent, azután székre veté magát és fohászkodott: „Oh, ez nem Joëz!“

„Nem, — felelt a bajnok — én nem vagyok a cordovai Joëz, a szép kalmárfi, ki biborruhákkal kereskedik s mátkámnak, Marrechi Dianának, nem hozok drága ajándékokat. Én Jean de Lille Jourdain vagyok s uramnak, a franczia királynak, parancsait jöttem teljesiteni.“

„Igen jól van, — felelt a kereskedő, — menj vissza kamarádba, Diánám, hiszem, hogy Jourdan Lille urat magam is méltólag tudom házunkban mint vendéget elfogadni.

„Az nem szükséges, felele nyersen a bajnok, mert e pillanat óta nincs neked és a tiéidnek sem házatok, sem udvartok. Mindnyájotok fogoly, javaitok zár alá vetvék.“

„Félre beszélsz, kiálta a lombardi s a bajnoknak egészen ábrázata elé tartá a lámpát; — vagy nem, te gyermek vagy, ki játékot akar velem üzni; de őrizkedjél! mi ezen város birájának védelme alatt állunk, kinek izmos apródai többször megfenyiték azon szilaj ifjakat, kik védlevelét nem akarták tiszteln; itt, nézz ide, itt áll a város czimere a védlevél alatt, melyért tiz arany tallért tettem le s melynek erejénél fogva, mindennel, kereskedheten, a mivel tetszik. Hagyd el tehát házamat, ha nem akarod, hogy szomszédaimat segedelmül hivjam és te meglakolj.“

„Gyorsan, fiak! — kiálta embereihez a bajnok, — mutassátok meg ezen lombardinak, mikép tetszik Fülöp királynak, birtokait elfoglalni, hogy magát kártalanitsa, midőn a langvedoci rendek segédpénzeiket megtagadák tőle.“

A hazafiak engedelmeskedtek s megkötéi az öreget, ki meg sem gondolhatá, a mi vele üzetik, szomorú valóság; az egész oly gyorsan és váratlanul hajtaték végre. Diana, szintúgy, mint atyja, magán kivül volt az ijedés és bámulat miatt; a szél játszék könnyü ruháival, az előszoba hideg kövei megmereviték mezitlen lábait, s ő arra nem is gondolt; pillantása mereven és majdnem őrültéhez hasonlóan, Jeanra volt forditva.

„Ah, isten irgalmáért! igy kiálta föl a kétségbe eső atya, — mi lesz belőlünk?“

„Azt megmondhatom, felelt a bajnok, te mint családod feje az egész város és tartománybeli lombardokkal, homályos tömlöczbe vettetel, ott ordithattok, mig urunknak a királynak tetszeni fog, kiszabaditani benneteket.“ —

„És házam! kiálta az öreg, mi leend házamból? Jaj nekem, — kincseim árúim, mi lesz belőlök?“

„Házad kucsait magunkkal visszük, előbb azt jól bezárva, azután eljönnek a király meghatalmazottjai s jót állok, semmit el nem hagyandanak veszni, a mi benne aranyból van, vagy aranyat ér.“

„Igaz isten! — nyöge az öreg, kit a bal szerencse oly viharsebesen sujta, hogy annak egész nagyságát nem birta áttekinteni; „Gyermekem, lányom, mi lesz tebelőled?“

„Lányod a városból kihajtatik! a lombardok többi női s lányival.“

„A városból kihajtatik!“ kiálta föl Marechi.

„A városból kihajtatik, még pedig ezen órában szóla Jean egykedvüleg.

Dianát ez iszonyú szó fölkelté néma elmerüléséből, megfogta görcsösen a vitéz karját, soká nézé meg, s nyujtott szóval kérdezé: „De hol találand meg Joëz, ha házunkból kiüztök?“

A vitéz kénytelen akarata ellen némi részvéttel lenni a szép lány iránt. És ő szép vala, szép mint Olaszország valódi lánya; fekete haja hosszú fürtekben hulla alabastrom vállaira le, keble vadúl hullámzék, szeméből hirtelen és kevély elhatározás szóla ki.

„Istenemre, Joëz találja meg őt, a hol akarja — felelt egyik a hazafiak közöl: — ne feledje el, vitéz úr, hogy szürkület előtt még tizenhárom lombardit kell megfognunk; mint e vén rókát itt. Ha sokáig tartózkodunk az asszonyok könyüinél, nem érendünk véget.“

„Igazad van, — szólt a gondolatba[illegible]ült bajnok. — Föl tehát, szüz, készülj, a varos kapujáig el fogunk kisérni.“

„Ily hideg éjszakán! — kiálta föl atyja — az annyit tesz, mint a gyönge teremtményt megölni. Irgalmat neki! Irgalmat, nagyságos ur! Ne üzzék ily éjszakán ki a városból!“

„Ne hajtsatok ki ily éjszakán a városból, hagyjátok még Narbonneban! — esdeklék Diana, magát a bajnok lábaihoz vetve. Házunk küszöbénél virasztandók, némán, szótalanul, mint a halott. Szegény lelkem üdvére, csak Joëzet várandom, mást semmit, csak ez éjjelen által; ha hajnallik, és ő nem jő meg, bű és hideg miatt meghaltam s titeket senki sem fog vádolni, hogy hibáztatok igen irgalmas levén irántam.“

Jean majdnem rá hagyta magát beszélni; ekkor egy ló dobogása hallék az éjben. Diana azt remélvén, hogy Joëze jő meg végtére, az ajtóhoz siete, de fáklyavilág ijeszté őt vissza, s Galois de la Baume gúnyolva igy kiálta az utczáról az ifju bajnokhoz: „Valóban, *jól látom,* hogy azon városnegyedben vagyunk, *hol a nemes* de Lille Jourdainnak kell tisztét végeznie. De ő soha sem hamarkodik, s a király parancsainak teljesitésében egészen atyja példáját követi. Isten irgalmazzon az árulóknak!“

S nyargalva távozott el kiséretével.

Jean átlátta, hogy Galois de la Baume, ki atyját az udvarnál rágalmazá, sőt generalliutenanti helyéről a narbonnei grofságban elmozditá, nem nyugvandik őt is hanyagsággal vádolni a királynál, mint atyját többször rágalmazólag befeketité. Elforditá tehát szemeit a fiatal leányról s embereinek parancsolá, vigyék el őt. Diana belékapaszkodott s inkább halált kére kezétől, mintsem hogy segély és vigasztalás nélkül a városból kiüzessék. Végre bágyadtan összerogyott. A harczfiak elhurczolák őt és az öreg Lubianót.

„Isten veled, gyermekem, isten veled! nyöge az öreg — „oh csak halnál meg előttem!“

Diána utolsó erejét szedé össze, villámpillantást vete Jeanon keresztül, a legnagyobb gyülölséggel. „Én nem akarok meghalni!“ kiálta atyjához. (Vége következik.)

többségben levő közrendü bizottmányi tagok által megválasztott tisztviselőkkel; 10—12, sőt több jól fizetett dilettáns szolgabiróval s kikhez a községi jegyzők a választók lajstromát s ujonczozási táblázatokat készen küldvén át, a közigazgatás menetének, s az árvaügy ellátásának szerzett gyakori tapasztalás szerint csak késleltetői gyanánt tekintendők; — mert a hivatottak, a félrevezetett nagy tömeg érzelmének áramlata ellenében nem merték nyilt homlokkal kimondani azon elvitázhatlan igazságot, hogy az osztatlan közvélemény által kivánt parlamenti felelős kormánynak egyedül természetes corollariuma: a szakképzettek közül kinevezett tisztviselőkkel ellátott administrativ megye; — a ki tehát óhajtotta az okot, az okozattal is szükségképen meg kell barátkoznia,

Rendeztettek a községek, biráskodási s mezőrendőrségi hatáskör nélküli, de választott elöljáróságggal; van képviselő testületük is ad normam comitatus, melynek kebelében szintén a közrendü tagok száma lévén túlnyomó: a kisebbségben levő értelmiség befolyása kivétel nélkül illusoriussá válik; minélfogva az igy szervezet község a kor kivánalmainak megfelelőleg absolute nem haladhat.

Mennyivel előnyösebb leendett ennél, administrativ megyék következményeként, hazánk statistikai viszonyához alkalmazva singulative vagy cumulative biráskodási s rendőrhatósági jogkörrel fölruházott községi szervezést hozni létre, — értelmes elöljáróságggal; mert csupán ily expediens képes az államháztartás költségének jelentékeny kimélése mellett gyorsabb s ólcsobb igazságszolgáltatást biztositani. Ámde a hon atyái csupán úgy véltek hasznos szolgálatot tehetni a demokratiának, ha a község élén föltétlenül a jegyző által vezetett értelmetlen gatyás biró áll, — a demagogok által inspirált képviselő testület többsége pedig az időnként megujuló követválasztások alkalmából politicai clubbá fajul.

Mielőtt polgári, büntető codificált törvénykönyvünk, s a perlekedők igényeit biztositó ügyvédi rendtartásunk lett volna — mert korszerünek mondatott lenni — rögtönözve szerveztettek a biróságok oly szerencsétlen perrendtartás mellett, mely mig a birót az eléje vitt ügy korlátlan urává teszi, az ügyvédet a pörlekedők vagyonávali szabad sáfárkodásra jogositja föl. Hogy ezen sajnos állapot aggasztó helyzetbe sodorta az országot, s egyedül a magyar elemet a birtokból kiszoritó zsidóüzérek előnyére válik: — azt naponként száz szomoru példa igazolja.

Talán helyén lenne még emliteni az izraelitáknak föltétlen polgárositását; mi által ezen, egy nemzettel sem amalgamisálódó faj a szomszéd Galicziából, — melyet már tökéletesen kiszivattyúzott, most özönnel tódul káros üzemeivel hazánk népére; pedig az izráelita magyar polgártársak mellőzhetlen jogegyenlősitését nem volt szükség honositási törvény nélkül és ily általánosságban — a galicziai és román zsidóság javára, s népünk vesztére — kimondani. Továbbá ama abstracte véve igen philanthropicus — de nálunk a békés polgárok és birtokosok érdekeinek s nyugalmának veszélyeztetése nélkül nem alkalmazható intézkedést, hogy hazánk sem Istent, sem törvényt nem tisztelő köznapi gonosztévőinek ezrei, testi büntetéssel ne illettessenek, minek a népnevelés szigoru alkalmazása mellett normalis viszonyok közt majd csak ezután jött volna meg az ideje.

Ámde ezen korszerü vivmányoknak ily gyakorlati, hogy ne mondjuk, profán kezekkel érintése kellemetlenül hatna a gyöngédebb idegzetüekre, és az álliberalismusnak bár szivök ellenére is szolgailag hódoló hazánk fiaira: ennélfogva áttérek a czélom keretébe eső tárgyra.

Miután a legjobb szándéku intézkedés is csak relative üdvhozó hasonlóan ahhoz, miszerint a roszul alkalmazott nemes erény is rút bünné fajulhat, hogy a közelebbi évekről keltezett philantropicus irányu intézményeinknek a közönséges életben biztos talaj készittessék, megalkottatott a népoktatásróli törvény. Igen, de a tanulásra épen nem hajlandó köznépünk érzületének nyomása alatt ismét kellő sanctió nelkül; és következése az lett, hogy mintegy 13—14 ezer népiskolánk közül talán egy negyed el van látva természettani, földrajzi s egyéb tanszerekkel és olyan- a milyen tanitóval: de sokkal üresebb, mint volt azon korban, midőn az alispán ex nobili officio is szükség esetén szigoru renszabályok alkalmazásba vételével kényszeritette a népet gyermekei tanitására!

Menten a divatos phrasistól, sajnosan bár de meg kell győződve lennünk arról, miszerint alsó rendü népünkre — saját jól fölfogott érdekében — csak kényszer-eszközök utján háramolhatik a kivánt haszon a népoktatási törvényből. Ezen tehát segiteni kell mielőbb; mert a törvény czélja nem az, hogy ugyanannyi iskolafölügyelő czimet, hivatalt s ahoz mért emolumentumot élvezzen és az élet által megczáfolt czifra jelentéssel palástolja a kivánt eredmény hiányát: hanem az, hogy köznépünk elméje s indulata a kor kivánalmának megfelelőleg idomittassék, mert mostani elhanyagolt állapotában azt, modern törvényeink szellemében, hasznosan kormányozni lehetetlen, sőt merő képtelenség.

A polgárosodás ügye.*)

Van egy emeltyüje a nemzeti fejlődésnek, mely daczára tisztán erkölcsi tartalmának, a legjelentékenyebb befolyással bir úgy a házi, mint a nyilvános ipar-élet virágzására. Értjük ez ipar-élet alatt mind ama törekvéseket, melyek külső kényelmünket s megelégedésünket akarják biztositani s melyek bár nincsenek közvetlen kapcsolatban a szellemi művelődés és jólét föltételeivel, de arra, mint mondók, közvetett befolyással s nem csekély befolyással hatnak.

E befolyásról ohajtunk röviden s alkalmilag tüzetesebben szólani, a mennyiben társadalmi életünkben még mindig s nem kis mértékben uralkodik annak úgynevezett fattyuhajtása, azaz visszás működése.

Olvasóink talán sejtik is már, hogy miről akarunk szólani. Elméletünk czimeül szándékosan választánk a „polgárosodás“ szót, mert a bűn, melyet nem megtámadni, de fölmutatni akarunk — megölő-betűjét képezi minden polgárosodásnak — más szóval: czivilisatiónak — s talán sehol sem hordja fejét oly magasan, mint épen nálunk.

„Nevezzük a gyermeket igazi nevénél“ s mondjuk ki, hogy e bűn a rangkórság, mely nem annyira a felső körökben, mint inkább alant, a társadalom szivében, a művelt (?) középosztályban, a „polgári“ életben grassál.

S ezt hiába igyekezzük eltagadni, vagy szépitgetni, mert ha elfogulatlanul s csupán a nemzeti jólétet czélzó tárgyilagossággal itélünk, lehetetlen észre nem vennünk e bünt léptennyomon s lehetetlen el nem szomorodnunk az ily nemzet jövője felett.

Meg van ez a hiba még majdnem minden európai nemzet életében, de — kivéve az angolt, melynek politikai intézményei századok óta már magukban hordták e kinövést — a demokratikusabb államokban, milyen ujabban a miénk is, (?) napról-napra kiveszőben van s a többi közt néhány — mint például Svájcz, Belgium, Norvégia s Dánia — alig mutat fel ilynemű polgári rangkórsagot. Poroszország is halad már e részben, csupán Francziaország, Ausztria, Oroszország s legkiválóbban a mi édes hazánk szenved e káros betegségben. Francziaországban, mint mely majdnem szülője volt az igazi democratiának, igenis most is legtisztultabb formában él az, de csak elvben. Igy van ez legtöbb államban s ez már magában nyereség. Nálunk azonban még az elv sincs egészen s általánosan tisztázva s ez okozza, hogy oly lassan megyünk előre e czél felé.

Ez elvek tisztázására szántuk tehát e néhány hasábot lapunkban, melynek zászlójára a többi közt legkiválóbban a tartaléktalan őszinteséget is tűztük.

Mielőtt azonban gyakorlati uton megvilágitani igyekeznénk tárgyunkat, nem mulaszthatjuk el, hogy annak elméleti igazságát is föl ne mutassuk, mivel meg vagyunk győződve, hogy minden, a mi a gyakorlati életben üdvös s szükséges, annak az alapos s gyökeres elmélet adja meg valódi életképességét s fennmaradása biztositékait.

Tudjuk jól, hogy a civilisatió egyik legsarkalatosabb elve a felebaráti szeretet, mely önkényt magával hozza az egyenlőség s testvériség szükségét, e két nagy jelszavát nemcsak a nagy franczia forradalomnak, de magának a kereszténységnek is, mint melynek szolgálatában állott e forradalom akkor, midőn a keresztény civilisatió előhaladása érdekében ez eszméket diadalra jutni segitette.

A harmadik nagy eszme, melyet zászlóján e forradalom viselt, a „szabadság“ eszméje, mely nem csupán nemzetpolitikai jelentőséggel bir, de egyszersmind az „egyén“ szabadságának s jogainak érvényét czélozza.

Azt is tudjuk, hogy e forradalom zászlaján a „szabadság“ a harmadik helyen áll s hogy ezt az „egyenlőség“ s „testvériség“ oly bölcs logikával előzi meg, mintha csak azt akarná kifejezni e sorrend, hogy csak oly nemzet s oly egyén lehet igazán szabad, mely először is meg tudta alkotni önmagának a társadalmi egyenlőséget ki- és befelé s fel tudta fogni a kölcsönösség amaz elkerülhetetlen követeléseit, melyek ellen vétve, saját előnyeink egy részét áldozzuk fel vakon s melyeket általánosabban s egy szóval a „testvériség“ fogalma alatt értünk s fejezünk ki.

Nem fogja senki tagadni, hogy nálunk e társadalmi egyenlőséget tisztán erkölcsi eszközök által — mint a hogyan egyedül kell is s lehetséges volna — valaki megszerezheti, csak saját körében is. Ez majdnem lehetetlen, még akkor is, ha az erkölcsieken kivül anyagi javakkal, nagy hivatalos állással dicsekedhetik valaki; mert a kinek több anyagi java s magasabb hivatalos állása van, már az tekinteteket követel az elébbitől és bizonyos fölényi magatartást vállal, a mi aztán idegenkedést, tartózkodast szül, a bizalmat megöli s mig méltán föllázitja a netán érdemesebb, de lenézett fél önbecsérzetét, addig titkos boszuságot, alattomos vagy gúnyos versengést, gyülölködést s egy szóval: ellenségeskedést hoz létre a különben talán egymásra egyformán méltó egyének közt is.

S mit eredményez aztán ez ellenségeskedés, vagy csak idekenkedés s tartózkodás?

Bizonyára különböző törekvéseket, különböző érdekeket s minden egyénre nézve külön egy bizonyos személyes önzést, melynek aztán kiki a maga rejtett utjain hordja a szükséges s többnyire füszertelen táplálékát. Ridegség, elhagyatottság s lelketlen tengődés, ez állapot elmaradhatatlan szülöttei, s jaj az oly egyénnek, ki bármely pompa s gazdaság közt is ily állapotban sinlik s jaj a társadalomnak, melynek tagjai ily egyénekből állanak!

S a hol ez a szép s összetartó egyenlőség hiányzik, ott nem verhet gyökeret ama második nagy s szükséges eszme gyakorlata sem, mely a „testvériség“ kifejezése alatt az érdekek kölcsönösségét rejti magában s mely ismét a „szabadság“-ot biztositja ép úgy az egyén, mint a nemzet javára.

Tulajdonképen az „egyenlőség, testvériség, szabadság“ — ha szabad ily hasonlattal élni — egy szentháromságot képeznek, ép oly allegorikus s inductiv értelemben, mint a hogy a szentháromság eszméje a katholikus vallásban szerepel, azaz a három isten egy igaz istent — az atyát — képviseli, mely nélkül a másik kettőnek sem volna értelme és létele. Igy képviseli az igaz, az atya-eszmét e három eszmében is a legelső, az „egyenlőség“ eszméje, mely nélkül a másik két eszme szintén nem birna értelemmel s lételüket is az elsőből meritik.

Ha a nagy franczia forradalom csupán az „egyenlőség“ jelszót tűzte volna zászlajára, akkor sem tűzött volna kevesebbet. Hol az egyenlőség általános diadalra jutott, vagy fog jutni, ott a testvériség uralkodik valamely társadalom életében, ott a szabadság is elmaradhatatlanul el fog jönni mielőbb.

Igaz, hogy — mint a fölvett hasonlatban, úgy itt is — azért ismernünk kell mind a három eszmét, hogy azok törvénye szerint tisztult öntudattal cselekedjünk s azokat nemcsak napi imáinkba foglalhassuk, de számukra lelkünk templomában oltárokat is állithassunk, melyeken az ő érzékelhető képeik jelenléte mellett annál élénkebben áldozhassunk nekik s annál inkább emlékeinkbe vessék szent s boldogitó mindenhatóságukat, a mi által már itt e földön lehet üdvözölnünk mindnyájunknak. —

E három eszme hű megismerése az első feladat tehát arra nézve, hogy iránytuk a kellő tisztelet s imádat fölébredhessen bennünk.

„Minden czélhoz a „megismerés“ az első lépes.“ —r.

*) A jelesen szerkesztett „Pozsonyvidéki lapokból“ vettük át e czikket. (Szerk.)

HIRHARANG.

* A küldöttség, mely a kikinda—pancsovai vasut engedélyezése tárgyában a magas ministeriumhoz ment, mintegy 80 tagból állott. Mindenki feszülten várja az eredményt; oly nagy az izgatottság a közönség körében, mintha már legalább is az uj választások küszöbén állanánk ismét. — Mi egészen nyugodtan várjuk a küldöttség hazajövetelét, mert arról meg vagyunk győződve, hogy a magas kormány át fogja látni, hogy itt volna az ideje, hogy e nagy kiterjedésü megye érdekében is tegyen valamit. Mert az nem elég az üdvösségre, hogy mi évenként 7 millió adót fizessünk az ország pénztárába azért, hogy mellette a sárba fuladjunk akkor, midőn más termékeitlen kisebb megyék csak úgy repülnek a garantiával kiépitett drága vasutakon. — Azért fölkérjük megyénk t. lakosságát, hogy viselje magát nyugodtan és minden kifakadásoktól tartózkodjék, hiszen ügyünk és kérelmünk oly jogos, hogy azt a magas kormány atyáskodó jó akarata nem hagyhatja figyelem nélkül. Aztán hála az égnek, megyénk élen oly főispán áll, kinek minden gondolata megyénk felvirágzásának előmozditására van irányozva. Ő is tudja, hogy e megyére nézve ezen vasutnak nem engedélyezése kimondhatatlan káros volna, sőt talán egy lenne a végromlással.

* A casinói társas vacsorák tárgyában egy felszólitást vettünk, melyben felkérik derék polgárnagyunkat, hogy e kedélyes estélyeket hetenként legalább egyszer létesiteni szivesked jék. Aláirva többen. — Mi igazán szintén óhajtjuk, hogy a társas életünkre annyira nagy befolyással biró estélyek minél többször ismétlődjenek. — Azt hisszük, hogy néhány hét óta azért maradtak el az estélyek, mivel t. polgárnagyunk ágyban fekvő beteg volt, pedig ő nála nélkül nem sokra megyünk.

* A Tisza vize annyira kiáradt, hogy mindent, mi körülötte a töltések mentében volt, tökéletesen megsemmisitett. A csapások csak nem akarnak megszünni.

* E napokban alkalmunk volt Aradi Gerő szinigazgató társulatának személyezetét láthatni. E társulat jelenleg a vidéki szintársulatok között a legjobb. Az operette primadonnái kitünőek, a tenorista minden igénynek megfelelő, a társalgási darabokban és a népszinművekben szereplő egyének nem hagynak kivánni valót hátra, szóval igen fogunk örülni, ha e szintársulat városunkban néhány előadást rendezend, mert legalább alkalma lesz a t. közönségnek néhány estét igen kellemesen eltölthetni. — Azért előre is felhivjuk a t. közönség figyelmét már annál is inkább, mert e jeles szintársulat magyar, és kitünő erőkkel bir. — Mi azt hisszük, hogy városunk közönsége tömegesen fogja látogatni az előadásokat, hogy igényeik ki lesznek elégitve, azért előlegesen mi is el merjük a felelőséget válalni.

* (Előleges szinházi jelentés.) Alulirott tisztelettel értesitem a n. é. közönséget, miszerint jól szervezett vigjáték-, operette- és népszinműénekes szintársulatommal átutazólag néhány előadást szándékozom rendezni. — Ismervén feladatom nehézségét, valamint a n. é. közönség müigényeit, müsorozatomat jelesebb s legujabb szinművekből, különösen pedig az itt közlött hirnevesebb operettekből állitom össze: „Mekkai basa, és a hárem titkai.“ — „Szép Dunois lovag.“ — „Boiszy-i boszorkány“ — „Párisi élet.“ — „Gerolsteini nagyherczegnő.“ — „Szép Helena.“ — „Római fuvolás.“ — „Coscoletto.“ — „Háromcsövü kacsa.“ — „Trapezunti herczegnő.“ — „Romeo és Julia.“ — „Faust.“ — „Rablók“ stb. A szini idény csupán három hétre terjed. — Hogy azonban működésemet sikeres és biztositkot nyujtó alapra fektethessem, szükséges, hogy előadásaim e rövid idényre némi tájékozás végett biztosittassanak. — E végből 16 előadásra bérletet nyitok, következő árak mellett: Alsó páholy 40 ft.; felső páholy 30 ft.; zártszék 8 ft. — Az aláirandó bérletdijak csak a bérletelőadások megkezdésekor fizetendők. — A bérletelőadásokat megelőzőleg szintársulatom bemutatásául egy előadást bérleten kivül rendezek. — Az aláiratás azonnal kezdetét veendi, és ennek eszközlésére Jakab Lajos, szintársulati titkárt, biztam meg. — A n. é. közönség figyelmébe ajánlva szintársulatomat, pártfogásukat kérve, vagyok teljes tisztelettel Aradi Gerő, szinigazgató. — N.-Becskereken, 1874. május havában.

* Aradmegyéből szintén egy nagy küldöttség menend a fővárosba, melynek feladata leend, a Temesvár—orsovai pálya kiépitése ellen kérelmezni. — Bárcsak a Belgrád—zimonyi pálya ellen lépne ki sikra valaki, mert itt csakugyan döntő argumentumokat lehetne felhozni, például a sokból nem is emlitve többet csak a „garantiát.“ Ez már magában is elég a mostani pénzviszonyok között, hogy e pálya nehány évig előlegesen kipihenhesse magát.

* Mint értesülünk szerb testvéreink tömegesen fogják látogatni a magyar szini előadásokat. Ezzel is csak azt akarják megmutatni, hogy velünk akarnak élni. Csodáljuk, hogy a „Banater Post“ elég meggondolatlanul folytonosan hinti a konkolyt a jó egyetértés mezejébe. Ha az illető lap azt akarja, hogy testvéreink hozzánk közeledjenek, akkor ne csukja be orruk előtt folytonosan az ajtót.

* A „Vasárnapi Ujság“ május 24-ki száma következő tartalommal jelent meg: Idősb Zeyk Miklós (arczképpel). — A talált ibolya. (Költemény Dalmady Győzőtől). — A fejér liliom. (Elbeszélés Törs Kálmántól, — képpel.) — A Kőrösvölgy szépségei. Képek a keleti vasut vonaláról (három képpel). — Temetők és temetés Párisban. — Az állatok harcza. — Utazás a tenger alatt. (Regény, képekkel illusztrálva). — Piros pünkösd napján. (Varga Jánostól). — Modor. — A hétről. (Tárcza). — „Brankovics György.“ (Erkel uj dalműve). — Irodalom és művészet. Közintézetek. Mi ujság. Sakkrovat. Egyveleg, stb. rendes rovatok.

* Az osztrák államvasut társulat május 18-án Wodiáner báró elnöklete alatt tartá ez idei rendes közgyülését; jelen volt 45 részvényes, kik 66.672 részvényt 1746 szavazattal képviseltek. Az üzleti jelentés előadja, hogy az évi eredmény a pénzügyi válság daczára igen kielégitő. A vasut brutto nyeresége 30 millió, mely összeg a társulat fennállása óta csak egyszer lett túlhaladva; a bányaművek és uradalmak tiszta jövedelme 2,143.255 ft. A tiszta jövedelemből 50 frank esik egy részvényre s ezen felül még 590.261 ft. marad a jövő évi nyeremény számlára. Az igazgatóság inditványozza, hogy a juliusi szelvény 30 frankkal váltassék be. A jelentés előadja, hogy a temesvár—orsovai és nagy-kikinda—belgrádi vasutak engedélyezése tárgyában a lefolyt évben az igazgatóság nem tett lépéseket, de rövid idővel a mostani közgyülés előtt a magyar kormány felszólitá az igazgatóságot, hogy a temesvár—orsovai vasut engedélyezése tárgyában végleg nyilatkozzék.

* A vallás- és közoktatásügyi minister a jövő 1875-ki országos költségvetésbe két uj tanitónő-képezde felállitására vette fel a szükséges költségeket. Ha e tervbe vett két uj intézetre az előirt költség megszavaztatik, ezek egyike Kassán, másika Győrben fog felállittatni. A minister ezen elhatározását azért hozza köztudomásra a hivatalos lap, hogy a két intézet megnyerhetéseért már megindult folyamodó községek hasztalan fáradozásaiktól megkiméltessenek.

* Nyolcz éves nemzetiségi politikánkra gyönyörü bókot mond az „Albina“; ajánljuk figyelmébe azoknak, a kiknek szól: „nyolcz éve, hogy forgatjuk a tollat, — mond önérzetesen az „Albina“ — hogy megtöltsük e lap hasábjait — a magyar kormány, annak pártja s minden fenntartóinak politikája, törvényei, intézkedései, tettei s törekvései ellen intézett legsúlyosabb támadásokkal, de a hosszu idő alatt a magyar kormány nem talált okot arra, hogy az igazságszolgáltatás kardját ellenünk alkalmazza, csak a legutóbbi időben.“

* A középtanodákról szóló törvényjavaslat tárgyalása, a „Reform“ értesülése szerint az őszre marad. Bármily sürgetősnek tartják is mind képviselői, mind kormánykörökben a középtanodák rendezésének ügyét, annyira előrehaladott már az idő és annyi fontos tárgy intézendő el okvetlenül (ügyvédi rendtartás, birói gyakorlati vizsga, nehány vasut engedélyokmányának megváltóztatása, rabbi-seminárium, incompatibilitás, választási törvény házszabályok), hogy, hacsak augusztusban is nem akarják együtt tartani az országgyülést, a szóban levő törvényjavaslat tárgyalását csakugyan el kell halasztani. A kormánynak az a szándéka, hogy már szeptember 1-re ismét összehivja az országgyülést a mikor azonnal előterjeszti a jövő évi költségvetést.

* Fogyasztási egyletet állit fel a „Bácskai H.“ szerint az ujvidéki iparos egylet, melynek tagjai egyelőre csak kézmüvesek lehetnek, s hús és liszt beszerzéséről fog gondoskodni. Az egylet tagjai jelentékeny megtakaritásokat élveznek. — Örömmel látjuk e minden esetre üdvös kezdeményezést s hisszük is, hogy az angol példa után nálunk is rövid időn meg fognak széltében honosulni az ily egyletek.

* (Májusi hózivatar.) A f. hó 16. és 17. közötti éjen dühöngött zivatar után, irja az aradi lap, az arad-borosjenői út Új-Panát és Világos között 17-én megrenditő látványt nyujtott. Mintha valamely vert had rendetlen futásban vonult volna végig az országúton,

ló-, ökörhullák s hátrahagyott terhes szekerek feküdtek szétszórva mindenfelé, itt-ott egy-egy kétségbeesett arczu ember is volt látható örködve csekély vagyona romjai felett. — Az emlitett éjen egész fuvaros-karaván indult ugyanis útnak s ezt érte útban a zivatar.

TÖRVÉNYTEREM.

1874-ik évi májushó 30-án a nagy-becskereki e. f. kir. törvényszéknél tartandó nyilvános ülésében következő polg. perek előadatni fognak:

Előadó: MIHAJLOVITS SÁNDOR, kir. tszéki biró.
(Pettko Béla helyett.)

144. sz. 1874. — Sztefánovics Erszky Mita felperesnek, Erszky Vladimir n.-becskereki lakos ellen örökösödési pere.

826. sz. 1874. — Neatnitza Lázának, Neatnitza Zsiva ellen fránYovai vagyonközösség megszüntetése iránt.

1874. évi junius 3-án.

355. sz. 1874. — Janity Ulka és társainak, özvegy Stojancsev Jula és társa ellen szerb-aradáczi örökösödés iránt.

1874. évi május 13-án előadattak:

Előadó: STANKOVITS GYÖRGY, kir. törv. biró.

6260. sz. 1874. — Nemes Mathilda felperesnőnek Bogdánovich Vilibald és Virgilféle csődtömege ellen 1873. évi január 25-én 4311. sz. alatt benyujtott tulajdoni igénykeresete ügyében.

2442. sz. 1874. — Puju Trailla és érdektársai felpereseknek Kovách Johanna és társai alperesek ellen, tógyéri 42. tjk. kiigazitása tárgyában.

1874. évi május 23-án:

1721. sz. 1874. — Grubacsky Gyóka és társai felpereseknek Grubacsky Jócza alperes ellen örökség kiadása és járulékai iránt.

Közgazdaság.

Teendő a szőlőben a fagy után.

E teendőt határozza meg egyik felől a mivelési mód, mely alatt a szőlőt tartják, és másik felől a fejlődés foka, mely alatt a fagy a szőlőt érte; ez utóbbi körülményt illetőleg pedig azt kell mindenek előtt kiemelnünk, hogy az idén a fagy szőleinket, szerencsénkre, még igen fejletlen állapotban sujtotta.

Ha a fagy a szőlő hajtását úgy mint az idén oly gyenge korában éri, midőn abban a megfásulásnak még nyoma sem volt, akkor összeszárad és lepereg az elfagyott hajtás, mihelyest azt a nap sugara pár óráig éri, s ennélfogva főlőslegessé válik azon vidékeken, a hol a szőlőt fejre mivelik, a szőlős gazdának minden tényleges beavatkozása, mert kedvező időjárással, mint a milyen a mostani, rövid napok mulva ujból fogják helyrepótolni a fejet elboritó alsó szemek friss fakadásai a fagy által elpusztult hajtásokat.

Taval még pár nappal későbben pusztitotta el a fagy az ország szőleinek legnagyobb részét, de azért hála isten, mégis volt meglehetős bortermésünk, mert a fejnek készen álló alvó szemei helyreütötték ismét a fagy által elvett gyenge hajtásokat, s azok hoztak még elég termést is.

Ámde ezen fábiusi tétlenséget nem ajánlhatjuk azon borvidékek szőlős gazdáinak, kik tőkéiket a hosszu metszés valamely módositása alkalmazásával mivelék, mert a hol a csap, vagy bármikép kikötözendő ivvesszőnek gyönge hajtásai mind elfagytak, ott már nem lehet kilátásunk arra, hogy a netalán épségükben megmaradt mellékszemek az elpusztult főszemeket termékeny fakadásokkal pótolni fogják. Ily esetben — de csakis ily esetben, — ha a csap vagy termőfának valamennyi fakadása elfagyott volna — egészen vissza kell a csapot vagy ivvesszőt, szóval a termőfát metszeni, azért: miszerint a fej alsó szemeiből termékeny uj fakadásokat vagy legalább a jövőre egészséges fát, minél biztosabban idézhessünk elő.

A hol a termőfának (értjük a csapos vagy ives vesszőt) csak egyes fakadásai fagytak el, ott természetesen semmi szükség a visszametszésre, mert ez esetben méltán arra tarthatunk számot, hogy a megmaradt hajtásoknak majdani tökéletesebb kifejlődése és termékenysége helyre fogja pótolni azoknak veszteségét, melyek a fagynak áldozatul estek.

Dr. Entz Ferencz.

Szerkesztői nyiltpósta.

A „Gömöri Lapok" t. szerkesztőségének. A lapot már régen nem láttam. Intézkedést kérek.

P. S. Nagy-Bányán. A Tisza kiöntött, a töltésen túli földek egy öles viz alatt vannak. A „Siroka bara" vizmentes, annál több van én nálam.

B. Ferencz t. barátomnak Temesváróttt. Az igéretre én számot tartok. Ha felköltötted az alvó oroszlánt, — tehát lásd is el predával, — *különben* 10,000 braziliai!

L. úrnak. Az előfizetés hozzánk eddigelé nem érkezett meg. Kérjük azt egyenesen a kiadó hivatalhoz czimezni.

HIRDETÉSEK.

2523. szám polg. 1874. (3³)

Hirdetmény.

A nagy-becskereki kir. e. f. törvényszék részéről ezennel köztudomásra hozatik, hogy 1874. évi april 14-én 2305. sz. a. kelt végzésnél fogva özvegy Malenitza született Lazarevits Olga torontálmegyebeli nagy-gáji birtokosnő, saját és kiskorú gyermekei vagyonának könnyelmü kezelése és pazarlás miatt tékozlónak nyilvánittatván, valamint személye, úgy a kiskorú gyermekei tulajdoni joggal illető birtok gondnokság alá helyeztetni rendeltetett. Gondnokul Dániel Pál pusztaléczi birtokos neveztetett ki.

Kelt a nagy-becskereki e. f. kir. törvényszéknek 1874. évi május 6-án tartott üléséből.

5814. sz. 1874. (3²)

Árverési hirdetmény.

A nagy-becskereki e. f. kir. törvényszék telekkönyvi osztálya részéről ezennel közhirré tétetik, hogy a bécsi cs. kir. szab. oszt. földhitelintézet mint végrehajtó részére 19768 ft. 34 kr. o. é. tőke és járulékai kielégitése végett Gyorgyevits István végrehajtást szenvedő, tulajdonához tartozó s a nagy-becskereki 2808. sz. tjkönyvben 3407-18 és 3407-19. r.-számokkal jelzett s 40,000 ftra becsült ingatlan vagyonának birói elárverezése elrendeltetvén, ennek a helyszinén, illetőleg a k. tkönyvi hivatal helyiségében leendő eszközlésére első határidőül 1874. évi **julius 21**-ik, szükség esetében második határidőül **augusztus 22**-ik napjának, mindenkor délelőtti 9 órára tüzetik ki azon kijelentéssel, hogy az első árverésnél a fennebb körülirt ingatlan javak csak a becsáron felül, a másodiknál azonban 20,000 frton alul eladatni nem fognak.

Az árverezni kivánók tartoznak bánatpénz gyanánt az ingatlan becsértéknek 10%-át az árverező kiküldöttnél letenni. A többi árverési feltételek minden nap a hivatalos órákban a telekkönyvi hivatalban, az árverési határnapokon azonban a kiküldött végrehajtónál megtekinthetők.

Egyszersmind pedig azon jelzálogos hitelezők, kik nem ezen telekkönyvi hatóság székhelyén vagy annak közelében laknak felszólittatnak, hogy a vételár felosztása alkalmával képviseletetésük végett ezen hatóság székhelyén lakó megbizottat rendeljenek, s annak nevét és lakását az eladásig jelentsék be; mert ellenkező esetben a részükre kinevezett gondnok által fognak képviseltetni.

Végre a prdts 433. és 466. §§-hoz képest felhivatnak mindazok, a kik a lefoglalt javak iránt tulajdoni vagy más igényt, vagy elsőbbségi jogot érvényesithetni vélnek, hogy igénykereseteiket e hirdetvény közzétételének utolsó napjától számitandó 15 nap alatt, elsőbbségi bejelentvényeiket pedig az árverés kezdetéig, habár külön értesitést nem vettek is, ezen kir. telekkönyvi hatóságnál nyujtsák be, különben azok az árverés folyamát nem gátolván, egyedül a vételár feleslegére fognak utasittatni.

Jelen árverés foganatositásával Marianovich János, kir. bir. végrehajtó jelentéstétel kötelessége mellett megbizatik.

Kelt a n.-becskereki kir. törvényszék telekkönyvi osztályának, 1874. évi május 2-án tartott ülésében.

6423. sz. 1874. (3¹)

II. árverési hirdetmény.

A nagy-becskereki e f. kir. törvényszék telekkönyvi osztálya részéről ezennel közhirré tétetik, hogy a t.-becsei takarékpénztárnak 300 ft. tőke és járulékai iránti követelése behajtása végett néhai Melkuhn József örökösei és alperesek tulajdonához tartozó és f. é. január 18-án felvett végrehajtási jegyzőkönyvben 1-től egész 117. sorszámok alatt lefoglalt és 410 ft. 28 krra becsült különnem üveg-porczellan és egyéb ingóságokra és a mennyiben ezen elárverezendő ingóságok vételárából felperes követelése fedezés nem találna, ugyan a fentérintett végrehajtási jegyzőkönyvbe alperesek tulajdonához tartozó és a tör.-becsei 512. sz. tjkönyvben 519. összeirási számu és 2372 frtra becsült ház és tartozékaira elrendeltetik és ennek foganatositására 1-ső határidőül 1874. évi **junius 30**-ik, szükség esetében második határidőül **julius 30**-ik napjának, mindenkor délelőtti 10 órájára tüzetik ki azzal, hogy a fennebb mondott ingóságok az első árverési határnapon becsáron alul nem, a másodiknál azonban azon alul is eladatni fognak.

Minden árverelni szándékozó tartozik az ingatlanokra nézve a becsár 10-ed részét bánatpénzül letenni az igért vételárt pedig 3 részletben és pedig harmadrészét, melyben a bánatpénz betudandó az árverésnél a kiküldött kezéhez azonnal, második harmadát az árveréstől számitandó 1 hó mulva, az utolsó részletet pedig az árveréstől számitandó 2 hó mulva és pedig a 2 utóbbi részletet ezen kir. törvényszék telekkönyvi osztályánál lefizetni köteles; a többi árverési feltételek a telekkönyvi hivatalban a hivat. órákban és az árverési napok alatt a kiküldött végrehajtónál megtekinthetők.

Egyszersmind pedig azon jelzálogos hitelezők, kik nem ezen telekkönyvi hatóság székhelyén vagy annak közelében laknak felszólittatnak, hogy a vételár felosztása alkalmával képviseltetésük végett ezen hatóság székhelyén lakó megbizottat rendeljenek, s annak nevét és lakását az eladásig jelentsék be, mert ellenkező esetben a részükre kinevezett gondnok által fognak képviseltetni.

Végre a prrts. 433. és 466. §§-aihoz képest felhivatnak mindazok, a kik a lefoglalt javak iránt tulajdoni vagy más igényt, vagy elsőbbségi jogot érvényesithetni vélnek, hogy igénykereseteiket e hirdetvény közzétételének utolsó napjától számitandó 15 nap alatt, elsőbbségi bejelentvényeiket pedig az árverés kezdetéig, habár külön értesitést nem vettek is, ezen kir. telekkönyvi hatóságnál nyujtsák be, különben azok az árverés folyamát nem gátolván, egyedül a vételár fölöslegére fognak utasittatni.

Jelen árverés foganatositásával a t.-becsei kir. járásbiróság megbizatik.

Kelt a n.-becskereki kir. törvényszék telekkönyvi osztályának, 1874. évi május 20-án tartott ülésében.

2269. sz. 1874. (3¹)

Árverési hirdetmény.

A nagy-becskereki e. f. kir. törvényszék telekkönyvi osztálya részéről ezennel közhirré tétetik, hogy Marianszky Mária mellenczei lakos végrehajtó részére 50 ft. o. é. tőke és járulékai kielégitése végett Lozanits Pája mellenczei lakos és végrehajtást szenvedettől lefoglalt és a mellenczei község 967. sz. tjkönyvébe 1017. összeirási számu ház, egy egész tartaléktelek egy nyolczadából és 8118. r. szám alatti szőllőből alperest illető felerésze becsülve 550 ftra végrehajtás utjáni elárverezése elrendeltetvén, ennek a helyszinén illetőleg a mellenczei helység községházánál leendő eszközlése első határidőül 1874. évi **junius 30**-ik, szükség esetében második határidőül **julius 30**-ik napjának, mindenkor délelőtti 10 órája tüzetik ki azon kijelentéssel, hogy az első árverésnél a fennebb körülirt ingatlan javak csak a becsáron vagy azon felül, a másodiknál azonban becsáron alól is eladatni fognak.

Az árverezni kivánók tartoznak bánatpénz gyanánt az ingatlan becsértékének 10%-át az árverező biróságnál letenni, az igért vételárt pedig 2 részletben és pedig az árverésnél azonnal felerészét és további 2 hó alatt az utolsó részét 6% kamataival együtt lefizetni azzal, hogy a bánatpénz az utolsó részletbe lészen betudandó. A többi árverési feltételek minden nap a hivatalos órákban, a telekkönyvi hivatalban, az árverési határnapokon azonban a kiküldött végrehajtónál megtekinthetők.

Egyszersmind pedig azon jelzálogos hitelezők, kik nem ezen telekkönyvi hatóság székhelyén vagy annak közelében laknak felszólittatnak, hogy a vételár felosztása alkalmával képviseltetésük végett ezen hatóság székhelyén lakó megbizottat rendeljenek, s annak nevét és lakását az eladásig jelentsék be, mert ellenkező esetben a részükre kinevezett gondnok által fognak képviseltetni, végre

A perrendtartás 433. és 466. §§-hoz képest felhivatnak mindazok, a kik a lefoglalt javak iránt tulajdoni vagy más igényt vagy elsőbbségi jogot érvényesithetni vélnek, hogy igénykeresetüket e hirdetvény közzétételének utolsó napjától számitandó 15 nap alatt, elsőbbségi bejelentvényeiket pedig az árverés kezdetéig, habár külön értesitést nem vettek is, ezen kir. telekkönyvi hatóságnál nyujtsák be, különben azok az árverés folyamát nem gátolván, egyedül a vételár feleslegére fognak utasittatni.

Jelen árverés foganatositásával Marianovich János, kir. bir. végrehajtó, jelentéstétel kötelessége mellett megbizatik.

Kelt a n.-becskereki e f. kir. törvényszék telekkönyvi osztályának, 1874. évi april 25-én tartatott ülésében.

II. árverési hirdetmény. (3¹)

A n.-becskereki e. f. kir. törvényszék telekkönyvi osztályának 1874. évi márczius 26-án 1993. számu végzése folytán közhirré tétetik, hogy a török-becsei I-ső altiszamelléki hitelintézet részére Vojnits Babetta és Jakab házastársak a török-becsei lakosok ellen 400 ft. tőke és jár. követelés behajtása iránti ügyében a t.-becséi 424. számu tjkvben foglalt 414 sorszámu és 500 frtra becsült ház és tartozékainak leendő elárveréltetésére f. é. **május 19**-re reggeli 10 órára kitüzött első árveréskor vevők hiányában el nem adatott, mely esetre második árverés határnapjául f. é. **junius 19**-ik napja reggeli 10 órájára tüzetett ki, a melyre a venri szándékozók azon megjegyzéssel meghivatnak, hogy akkoron a fent összeirt ingatlan az árverési feltételek szerint becsáron alól is el fog árveréltetni.

Kelt Nagy-Becskereken, 1874. évi május 22-én.

Tein János,
mint kiküldött végrehajtó.

505. sz. köz. (3²)

Pályázat.

A f. évi april 25-én Szerb-Szt.-Márton községében megválasztott jegyzőnek történt lemondása folytán ugyan e községben a jegyzői állomás ismételve üresedésbe jövén, annak közválasztás utján leendő betöltésére f. é. **junius 22**-ik napjának reggeli 9 órája tüzetik ki határidőül.

Ezen állomással következő járandóságok vannak egybekötve:

Készpénzben 600 ft., úti átalány 40 ft., 4 öl tüzifa, szabad lakás házikerttel, nem különben ½ hold pótkert és a magányfelek részére teendő munkáért a községben megállapitott dijak élvezete.

Miről a pályázni kivánók oly felhivással értesittetnek, hogy az 1871. évi XVIII. t. cz. 74. §. értelmében felszerelt folyamodványaikat a fent kitüzött választási napig az alólirt szolgabirónak benyujtani ne késsenek, megjegyeztetvén, hogy a hivatalos magyar nyelven kivül a szerb nyelv ismerete is megkivántatik.

Kelt Párdányban, 1874. évi május 17-én.

Bubalovics János,
szolgabiró.

1043. szám k. i. ex 1874. (3¹)

Pályázat.

Torontálmegye bánát-komlósi kerülethez tartozó Bán.-Komlós községben üresedésbe jött jegyzői állomas, melylyel 800 frtnyi készpénz fizetés és szabad lakás van összekötve, pályázat utján töltendő be.

A törvényszabta választás e. f. évi **junius 11**-ik napjának délelőtti 9 órakor fog a bánát-komlósi községháznál megtartatni.

Minélfogva a pályázni szándékozók felhivatnak, hogy az 1871-ik évi XVIII. t. cz. 74. és 83. §§-ai értelmében kellőleg felszerelt folyamodványaikat a választást megelőző napig hozzám nyujtsák be.

A hivatalos nyelven kivül a román és német nyelvbeni jártasság is megkivántatik.

Kelt B.-Komlóson, 1874. évi május 12-én.

Nikolits Bogdán,
szolgabiró.

911. sz. k. i. (3¹)

Pályázat.

Torontálmegyei török-becsei szolgabirói kerületéhez tartozó Beodra mezővárosában üresedésbe jött körjegyzői állomás, melylyel következő illetmények összekötve vannak, és pedig:

Beodra községétől évi fizetés . . .	210 frt.
Napidijak fejében	40 „
Irodai átalány	100 „
Két öl tüzi fa 18 frtjával	36 „
Három öl szalma 10 frtjával	30 „
25 font gyertya	10 „

úgy nemkülönben szabad lakás, 26 p. m. tiszta búza és 26 p. m. árpa.

Kis-Bikács községétől évi fizetés általánnyal	69 frt.
Akács községétől évi fizetés és átalány	46 „

pályázat utján töltendő be.

A törvényszabta választás e f. évi **junius 20**-ik napján délelőtti 9 órakor fog a beodrai községháznál megtartatni.

Minélfogva a pályázni szándékozók felhivatnak, hogy az 1871. évi XVIII. t. cz. 74. és 83. §§-ai értelmében kellőleg felszerelt folyamodványaikat a választást megelőző napig hozzám nyujtsák be.

A hivatalos magyar nyelven kivül a német és szerb nyelv tudása is kivántatik.

Kelt Török-Becsén, 1874. május 17-én.

Staics György,
szolgabiró.

Tudósitás.

Nehány ezer első rendü szántóföld egyes tagokban vagy összesen bérbe adandó. Bővebb tudositást Bega-Szt.-Györgyön a föbérlöknél szerezhetni. (1¹)

Felelős szerkesztő: Balás Frigyes.

Nyomatott a kiadó Pleitz Fer. Pál könyvnyomdájában Nagy-Becskereken.